

PROPONOWANY MIĘDZYNARODOWY STANDARD BADANIA DOTYCZĄCY BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH MNIEJ ZŁOŻONYCH JEDNOSTEK

ZAŁĄCZNIK 1

Słowniczek terminów

Niniejszy słowniczek zawiera pojęcia zdefiniowane na potrzeby [projektu] MSB dla MZJ. Podane definicje pomagają w spójnym stosowaniu i interpretacji niniejszego standardu i nie mają na celu zastąpienia definicji, które mogą być ustanowione dla innych celów, czy to przez przepis prawa lub regulację, czy w inny sposób. Jeżeli nie wskazano inaczej, zdefiniowane terminy mają takie same znaczenia w całym niniejszym standardzie. Ponadto w niniejszym słowniczku zawarto opis innych pojęć znajdujących się w [projekcie] MSB dla MZJ, aby pomóc w jednolitej i spójnej ich interpretacji oraz tłumaczeniu (takie inne pojęcia są oznaczone gwiazdką „*”).

Szacunek księgowy – kwota pieniężna, której pomiar, zgodnie z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej, podlega niepewności oszacowania.

Dokumentacja księgowa – zapisy w księgach i źródłowe dowody księgowe, takie jak czeki i zapisy elektronicznych transferów środków pieniężnych; faktury; umowy; zapisy w księdze głównej i księgach pomocniczych, zapisy dziennika i inne korekty sprawozdania finansowego nieodzwoierciedlone w zapisach dziennika; oraz dokumentacja taka jak arkusze robocze i kalkulacyjne wspomagające rozliczanie kosztów, obliczenia, uzgodnienia i ujawnienia.

Procedury analityczne – ocena informacji finansowych poprzez analizę wiarygodnych powiązań pomiędzy danymi o charakterze zarówno finansowym, jak i niefinansowym. Procedury analityczne obejmują również prześledzenie w niezbędnym zakresie wykrytych odchyleń lub zależności, które są niespójne z innymi odnośnymi informacjami lub różnią się znacząco od oczekiwanych wielkości.

Raport roczny – dokument lub połączenie dokumentów, sporządzone zwykle raz w roku przez kierownika jednostki lub osoby sprawujące nadzór zgodnie z przepisami prawa, regulacją lub zwyczajem, którego celem jest zapewnienie właścicielom (lub podobnym interesariuszom) informacji na temat działalności jednostki oraz wyników finansowych i sytuacji finansowej jednostki, jak określono w sprawozdaniu finansowym. Raport roczny zawiera lub towarzyszy sprawozdaniu finansowemu i sprawozdaniu biegłego rewidenta na jego temat i zwykle zawiera informacje na temat rozwoju jednostki, jej przyszłych perspektyw oraz ryzyk i niepewności, sprawozdanie organu zarządzającego jednostką oraz raporty obejmujące ład korporacyjny.

Anomalia – zniekształcenie lub odchylenie, które w oczywisty sposób nie jest reprezentatywne dla zniekształceń lub odchyleń w populacji.

Mające zastosowanie ramowe założenia sprawozdawczości finansowej – ramowe założenia sprawozdawczości finansowej zastosowane przez kierownika jednostki oraz tam, gdzie to odpowiednie, przez osoby sprawujące nadzór, do sporządzenia sprawozdania finansowego, możliwe do

zaakceptowania z uwagi na rodzaj jednostki i cel sprawozdania finansowego lub wymogi przepisów prawa lub regulacji.

Pojęcie „ramowe założenia rzetelnej prezentacji” jest używane w odniesieniu do ramowych założeń sprawozdawczości finansowej, które wymagają przestrzegania wymogów ramowych założeń oraz

- (a) uznają wprost lub domyślnie, że dla zapewnienia rzetelnej prezentacji sprawozdania finansowego, niezbędne może być ujawnienie przez kierownika jednostki informacji wykraczających poza te, które wymagane są przez ramowe założenia, lub
- (b) uznają wprost, że dla zapewnienia rzetelnej prezentacji sprawozdania finansowego niezbędne może być odstępstwo przez kierownika jednostki od wymogu ramowych założeń. Oczekuje się, że tego rodzaju odstępstwa będą konieczne tylko w niezwykle rzadkich okolicznościach.

Pojęcie „ramowe założenia zgodności” jest używane w odniesieniu do ramowych założeń sprawozdawczości finansowej, które wymagają zgodności z wymogami ramowych założeń, ale nie zawierają uznania opisanego powyżej w punktach (a) lub (b).

Odpowiedniość (dowodów badania) – miara jakości dowodów badania, tj. ich stosowności i wiarygodności w zapewnianiu uzasadnienia dla wniosków stanowiących podstawę opinii biegłego rewidenta.

Transakcja na warunkach rynkowych – transakcja przeprowadzona na warunkach właściwych dla transakcji pomiędzy zainteresowanymi nabywcą i sprzedawcą, którzy są niepowiązani ze sobą oraz działają niezależnie od siebie i realizują swoje własne najlepiej pojęte interesy.

* **Oszacować** – przeanalizować zidentyfikowane ryzyka istotnego zniekształcenia w celu oceny ich znaczenia. Pojęcie „oszacować” stosowane jest zazwyczaj tylko w odniesieniu do ryzyka. (zob. również *Ocenić*)

Stwierdzenia – wyrażone bezpośrednio lub pośrednio oświadczenia dotyczące ujęcia, pomiaru, prezentacji i ujawnienia informacji w sprawozdaniu finansowym, nieodłącznie związane z zarządzaniem, potwierdzające, że sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej. Stwierdzenia wykorzystywane są przez biegłego rewidenta w celu rozważenia różnych rodzajów potencjalnych zniekształceń, które mogą wystąpić podczas identyfikacji, szacowania i reagowania na ryzyka istotnego zniekształcenia.

Pewność – (zob. *Racjonalna pewność*)

Dokumentacja badania – zapis wykonanych procedur badania, uzyskane stosowne dowody badania oraz wnioski wyciągnięte przez biegłego rewidenta (terminy takie jak „dokumenty robocze” i „dokumentacja pracy” są czasem także używane).

Dowody badania – informacje wykorzystywane przez biegłego rewidenta w celu wyciągnięcia wniosków leżących u podstaw opinii biegłego rewidenta. Do dowodów badania zalicza się zarówno informacje zawarte w dokumentacji księgowej, na podstawie której sporządzono sprawozdanie finansowe i inne informacje. (Zob. *Wystarczalność dowodów badania* oraz *Odpowiedniość dowodów badania*.)

Akta zlecenia – jeden lub więcej segregatorów lub innych środków służących przechowywaniu w postaci fizycznej lub elektronicznej, które obejmują zapisy składające się na dokumentację badania dotyczącą określonego zlecenia.

Firma audytorska – (zob. *Firma*)

Opinia z badania – (zob. *Opinia zmodyfikowana i Opinia niezamodyfikowana*)

Ryzyko badania – jest to ryzyko wyrażenia przez biegłego rewidenta niewłaściwej opinii z badania w przypadku, gdy sprawozdanie finansowe zawiera istotne zniekształcenie. Ryzyko badania jest funkcją ryzyka istotnego zniekształcenia i ryzyka przeoczenia.

Badanie wyrywkowe (próbkiowanie) – zastosowanie procedur badania do mniej niż 100% pozycji składających się na populację mającą znaczenie dla badania, przy czym wszystkie jednostki populacji mają szansę wyboru w celu dostarczenia biegłemu rewidentowi racjonalnej podstawy dla sformułowania wniosków na temat całej populacji.

Biegły rewident – pojęcie „biegły rewident” jest stosowane w odniesieniu do osoby lub osób przeprowadzających badanie; zwykle jest to partner odpowiedzialny za zlecenie lub inni członkowie zespołu wykonującego zlecenie, lub jeśli ma to zastosowanie, firma. W przypadku gdy z MSB dla MZJ wyraźnie wynika, że wymóg lub obowiązek winien być wypełniany przez partnera odpowiedzialnego za zlecenie, używany jest termin „partner odpowiedzialny za zlecenie”, a nie „biegły rewident”. Pojęcia „partner odpowiedzialny za zlecenie” oraz „firma” należy w przypadku sektora publicznego odnosić do ich odpowiedników.

Ekspert powołany przez biegłego rewidenta – osoba lub organizacja posiadająca specjalistyczną wiedzę w dziedzinie innej niż rachunkowość lub rewizja finansowa, której praca w tej dziedzinie jest wykorzystywana przez biegłego rewidenta jako wsparcie w uzyskiwaniu wystarczających i odpowiednich dowodów badania. Ekspertem biegłego rewidenta może być wewnętrzny ekspert (którym może być partner lub członek¹ personelu, w tym personelu zatrudnionego tymczasowo przez firmę lub firmę należącą do sieci, do której należy biegły rewident) lub zewnętrzny ekspert.

Szacunek punktowy biegłego rewidenta lub przedział biegłego rewidenta – odpowiednio kwota lub przedział kwot, ustalone przez biegłego rewidenta podczas oceny szacunku punktowego kierownictwa.

Przedział biegłego rewidenta – (zob. Szacunek punktowy biegłego rewidenta)

Ryzyko gospodarcze – ryzyko wynikające ze znaczących warunków, zdarzeń, okoliczności, działań lub zaniechań, które może ujemnie wpływać na zdolność jednostki do osiągnięcia celów i realizowania jej strategii, lub z określenia niewłaściwych celów i strategii.

Porównawcze sprawozdanie finansowe – informacje porównawcze, przy czym kwoty i inne ujawnienia za poprzedni okres sprawozdawczy są ujęte dla porównania ich ze sprawozdaniem finansowym za bieżący okres sprawozdawczy; jeżeli zostały zbadane, wskazuje się to w opinii biegłego rewidenta. Zawartość informacyjna ujęta w porównawczym sprawozdaniu finansowym jest porównywalna z zawartością informacyjną sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy.

Informacje porównawcze – kwoty i ujawnienia ujęte w sprawozdaniu finansowym w odniesieniu do jednego lub kilku poprzednich okresów sprawozdawczych zgodnie z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej.

Ramowe założenia zgodności – zob. *Mające zastosowanie ramowe założenia sprawozdawczości finansowej* oraz *Ramowe założenia ogólnego przeznaczenia*

* **Czynności kontrolne** – polityki i procedury, które pomagają zagwarantować wykonanie zaleceń kierownika jednostki. Czynności kontrolne stanowią element kontroli wewnętrznej.

---

¹ Pojęcia „partner” oraz „firma” należy w przypadku sektora publicznego odnosić do ich odpowiedników.

* **Środowisko kontroli** – obejmuje funkcje nadzorcze i zarządcze oraz postawy, świadomość i działania podejmowane przez osoby sprawujące nadzór i kierownika jednostki w zakresie kontroli wewnętrznej jednostki oraz ich znaczenie dla jednostki. Środowisko kontroli stanowi element kontroli wewnętrznej.

Ryzyko kontroli – (zob. *Ryzyko istotnego zniekształcenia*)

* **Kontrole w organizacji usługowej** – kontrole osiągnięcia celu kontroli, który jest przedmiotem raportu atestacyjnego biegłego rewidenta organizacji usługowej.

* **Nadzór korporacyjny** – (zob. *Nadzór*)

Dane korespondujące – informacje porównawcze, przy czym kwoty i inne ujawnienia za poprzedni okres sprawozdawczy są ujęte jako integralna część sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy; i w zamyśle mają być odczytywane tylko w powiązaniu z kwotami i innymi ujawnieniami dotyczącymi bieżącego okresu sprawozdawczego (określanymi jako „dane bieżącego okresu sprawozdawczego”). Stopień szczegółowości prezentowanych korespondujących kwot i ujawnień jest podyktowany głównie ich znaczeniem dla danych bieżącego okresu sprawozdawczego.

Kontrole – polityki lub procedury, które jednostka ustanawia, aby osiągnąć cele kontroli kierownika jednostki lub osób sprawujących nadzór. W tym kontekście:

- (a) Polityki są oświadczeniami na temat tego, co należy, a czego nie należy robić w jednostce w celu realizacji kontroli. Takie oświadczenia mogą mieć formę dokumentu, mogą być jednoznacznie wyrażone w ramach komunikacji lub wynikać z działań i decyzji.
- (b) Procedury to działania mające na celu wdrożenie polityk.

Data sprawozdania biegłego rewidenta – data, którą biegły rewident zamieszcza w sprawozdaniu na temat sprawozdania finansowego.

Data sprawozdania finansowego – data zakończenia najpóźniejszego okresu sprawozdawczego objętego sprawozdaniem finansowym.

Data udostępnienia sprawozdania finansowego – data, w której sprawozdanie biegłego rewidenta i zbadane sprawozdanie finansowe są udostępnione stronom trzecim.

Słabość kontroli wewnętrznej – istnieje, gdy:

- (a) kontrola jest zaprojektowana, wdrożona lub prowadzona w taki sposób, iż nie jest w stanie na bieżąco zapobiegać lub wykrywać i naprawiać zniekształceń w sprawozdaniu finansowym, lub
- (b) brak kontroli niezbędnej dla zapobiegania lub wykrywania i korygowania zniekształceń w sprawozdaniu finansowym w odpowiednim czasie.

Ryzyko przeoczenia – ryzyko, że przeprowadzone przez biegłego rewidenta procedury w celu ograniczenia ryzyka badania do możliwego do zaakceptowania poziomu nie wykryją istniejącego zniekształcenia, które pojedynczo lub w połączeniu z innymi zniekształceniami mogło być istotne.

Akapit objaśniający ze zwróceniem uwagi – akapit zawarty w sprawozdaniu biegłego rewidenta, który odwołuje się do sprawy odpowiednio zaprezentowanej lub ujawnionej w sprawozdaniu finansowym, która według osądu biegłego rewidenta jest tak ważna, że jest fundamentalna dla zrozumienia sprawozdania finansowego przez użytkowników.

* **Umowa** – pisemne warunki zlecenia w formie listu.

Partner odpowiedzialny za zlecenie² – partner lub inna osoba wyznaczona przez firmę, która jest odpowiedzialna za zlecenie badania i jego wykonanie oraz za sprawozdanie biegłego rewidenta wydawane w imieniu firmy i która, jeżeli jest to wymagane, posiada stosowne umocowanie wydane przez organ organizacji zawodowej, prawny lub regulacyjny.

Przegląd kontroli jakości zlecenia – obiektywna ocena znaczących osądów wydanych przez zespół wykonujący zlecenie oraz wniosków wyciągniętych na ich podstawie, przeprowadzona przez osobę dokonującą przeglądu kontroli jakości zlecenia i zakończona w dacie lub przed datą sprawozdania ze zlecenia.

Osoba dokonująca przeglądu kontroli jakości zlecenia – partner, inna osoba z firmy lub osoba spoza firmy, wyznaczona przez firmę do przeprowadzenia przeglądu kontroli jakości zlecenia.

Zespół wykonujący zlecenie – wszyscy partnerzy i pracownicy wykonujący zlecenie badania, jak również wszelkie inne osoby, które przeprowadzają procedury badania związane ze zleceniem, z wyłączeniem zewnętrznego eksperta biegłego rewidenta i audytorów wewnętrznych, którzy zapewniają bezpośrednią pomoc przy zleceniu.

* **Proces oszacowania ryzyka przez jednostkę** – element kontroli wewnętrznej, stanowiący stosowany przez jednostkę proces identyfikacji ryzyk gospodarczych mających znaczenie dla celów sprawozdawczości finansowej, decydowania o działaniach stanowiących reakcję na te ryzyka oraz na ich skutki.

* **Błąd** – niezamierzone zniekształcenie sprawozdania finansowego, w tym pominięcie kwoty lub ujawnienia.

Niepewność oszacowania – podatność na nieodłączny brak dokładności w ich pomiarze.

* **Ocenić** – zidentyfikować i przeanalizować stosowne kwestie, w tym, w razie potrzeby, wykonać dalsze procedury, w celu wyciągnięcia konkretnego wniosku w danej sprawie. Pojęcie „ocena” stosowane jest zazwyczaj tylko w odniesieniu do zakresu spraw, w tym dowodów, wyników procedur i skuteczności reakcji kierownictwa na ryzyko. (zob. również *Oszacować*)

Wyjątek – odpowiedź, która wskazuje na różnicę pomiędzy informacjami, o potwierdzenie których poproszono lub zawartymi w dokumentacji jednostki, a informacjami dostarczonymi przez stronę potwierdzającą.

Doświadczony audytor – osoba (z firmy audytorskiej lub spoza niej) posiadająca praktyczne doświadczenie w badaniu i wykazująca się rozsądnym zrozumieniem:

- (a) procesu badania,
- (b) MSB dla MZJ i mających zastosowanie wymogów prawnych i regulacyjnych,
- (c) środowiska gospodarczego, w którym działa jednostka, oraz
- (d) zagadnień badania i sprawozdawczości finansowej właściwych dla branży danej jednostki.

Ekspert – (zob. *Ekspert biegłego rewidenta* i *Ekspert kierownictwa*)

Specjalistyczna wiedza – umiejętności, wiedza i doświadczenie w określonej dziedzinie.

---

² Pojęcia „partner odpowiedzialny za zlecenie”, „partner” oraz „firma” należy w przypadku sektora publicznego odnosić do ich odpowiedników.

Potwierdzenie zewnętrzne – dowód badania uzyskany jako bezpośrednia pisemna odpowiedź strony trzeciej (strony potwierdzającej) do biegłego rewidenta w formie papierowej, elektronicznej lub innej.

Ramowe założenia rzetelnej prezentacji– zob. *Mające zastosowanie ramowe założenia sprawozdawczości finansowej* oraz *Ramowe założenia ogólnego przeznaczenia*

Sprawozdanie finansowe – uporządkowane przedstawienie historycznych informacji finansowych, w tym ujawnienia, których celem jest przekazanie informacji o zasobach gospodarczych jednostki lub jej zobowiązaniach na określony moment lub o ich zmianach w danym okresie czasu zgodnie z ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej. Pojęcie „sprawozdanie finansowe” odnosi się na ogół do pełnego sprawozdania finansowego zgodnie z tym, jak określają je wymogi mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej, lecz może także dotyczyć pojedynczego składnika sprawozdania finansowego. Ujawnienia obejmują informacje objaśniające lub opisowe, przedstawione w sposób wymagany, wyraźnie dozwolony lub dopuszczony sposób przez mające zastosowanie ramowe założenia sprawozdawczości finansowej, we wprowadzeniu do sprawozdania finansowego lub w notach, albo włączone do niego poprzez odniesienie.

Firma – jednoosobowa praktyka, spółka partnerska lub korporacja zawodowych księgowych lub inna jednostka zrzeszająca zawodowych księgowych, lub, w przypadku sektora publicznego, ich odpowiednik.

Oszustwo – zamierzone działanie podjęte przez jednego lub kilku członków kierownictwa, osoby sprawujące nadzór, pracowników lub strony trzeciej, przy wykorzystaniu kłamstwa, w celu uzyskania nieuzasadnionej lub niezgodnej z prawem korzyści.

Czynniki ryzyka oszustwa – zdarzenia lub warunki wskazujące na istnienie zachęt lub nacisków na popełnienie oszustwa, a także dające możliwości jego popełnienia.

* **Oszukańcza sprawozdawczość finansowa** – obejmuje umyślne zniekształcenia, w tym pominięcie kwot bądź ujawnień w sprawozdaniu finansowym, mających wprowadzić w błąd użytkowników sprawozdania finansowego.

* **Dalsze procedury** – procedury przeprowadzane w reakcji na oszacowane ryzyko istotnego zniekształcenia, w tym testy kontroli (o ile są przeprowadzane), testy szczegółowe i procedury analityczne.

Ogólne kontrole technologii informacyjnych (IT) – kontrole nad procesami IT jednostki wspomagające nieprzerwane, należyte działanie środowiska IT, w tym nieprzerwane skuteczne funkcjonowanie kontroli przetwarzania informacji i integralność informacji (tj. kompletność, dokładność i aktualność informacji) w systemie informacyjnym jednostki. Zob. również definicja *Środowiska IT*.

Sprawozdanie finansowe ogólnego przeznaczenia – sprawozdanie finansowe sporządzone zgodnie z ramowymi założeniami ogólnego przeznaczenia.

Ramowe założenia ogólnego przeznaczenia – ramowe założenia sprawozdawczości finansowej zaprojektowane w celu zaspokojenia powszechnych potrzeb szerokiego kręgu użytkowników w zakresie informacji finansowych. Ramowe założenia sprawozdawczości finansowej mogą być ramowymi założeniami rzetelnej prezentacji lub ramowymi założeniami zgodności.

Pojęcie „ramowe założenia rzetelnej prezentacji” jest używane w odniesieniu do ramowych założeń sprawozdawczości finansowej, które wymagają przestrzegania wymogów ramowych założeń oraz

- (a) uznają wprost lub domyślnie, że dla zapewnienia rzetelnej prezentacji sprawozdania finansowego, niezbędne może być ujawnienie przez kierownika jednostki informacji wykraczających poza te, które wymagane są przez ramowe założenia, lub
- (b) uznają wprost, że dla zapewnienia rzetelnej prezentacji sprawozdania finansowego niezbędne może być odstępstwo przez kierownika jednostki od wymogu ramowych założeń. Oczekuje się, że tego rodzaju odstępstwa będą konieczne tylko w niezwykle rzadkich okolicznościach.

Pojęcie „ramowe założenia zgodności” jest używane w odniesieniu do ramowych założeń sprawozdawczości finansowej, które wymagają zgodności z wymogami ramowych założeń, ale nie zawierają uznania opisanego powyżej w punktach (a) lub (b).

* **Nadzór** – opisuje rolę osoby (osób) lub organizacji odpowiedzialnej(ych) za nadzorowanie strategicznych kierunków jednostki oraz obowiązków związanych z odpowiedzialnością jednostki.

Historyczne informacje finansowe – wyrażone w kategoriach finansowych informacje o określonej jednostce, pochodzące głównie z jej systemu rachunkowości, dotyczące zdarzeń gospodarczych, mających miejsce w przeszłych okresach czasu lub warunków gospodarczych, albo okoliczności mających miejsce w określonych momentach czasu w przeszłości.

* **Niezależność**³– obejmuje:

- (a) niezależność umysłu – stan umysłu, który umożliwia sformułowanie wniosku wolnego od różnego rodzaju wpływów podważających zawodowy osąd, pozwalający danej osobie na działanie uczciwe, obiektywne i nacechowane zawodowym sceptycyzmem;
- (b) niezależność wizerunku – unikanie faktów i okoliczności na tyle znaczących, że racjonalna i dobrze poinformowana strona trzecia – zaznajomiona ze wszystkimi istotnymi faktami i okolicznościami – mogłaby zasadnie uznać, że uczciwość, obiektywizm lub zawodowy sceptycyzm firmy lub członka zespołu wykonującego badanie zostały naruszone.

Kontrole przetwarzania informacji–kontrole dotyczące przetwarzania informacji w aplikacjach IT lub ręcznego przetwarzania informacji w systemie informacyjnym jednostki, które bezpośrednio przeciwdziałają ryzykom naruszenia integralności informacji (tj. kompletności, dokładności oraz aktualności transakcji i innych informacji).

* **System informacyjny stosowny dla celów sprawozdawczości finansowej (lub stosowny dla sporządzenia sprawozdania finansowego)** – element kontroli wewnętrznej, który obejmuje system sprawozdawczości finansowej i składa się z procedur i zapisów ustalonych dla inicjowania, rejestrowania, przetwarzania i raportowania transakcji jednostki (jak również zdarzeń i warunków) oraz zachowania odpowiedzialności za powiązane aktywa, zobowiązania i kapitał własny,

Ryzyko nieodłączne – (zob. *Ryzyko istotnego zniekształcenia*)

Czynniki ryzyka nieodłącznego – cechy zdarzeń lub warunków, które mogą mieć wpływ na podatność danego stwierdzenia, dotyczącego grupy transakcji, salda lub ujawnienia, na zniekształcenie, spowodowane oszustwem lub błędem, przed uwzględnieniem kontroli. Takie czynniki mogą być jakościowe lub ilościowe i mogą obejmować złożoność, subiektywizm, zmianę, niepewność lub podatność na zniekształcenie na skutek stronniczości kierownictwa lub inne czynniki ryzyka oszustwa, o ile mają wpływ na ryzyko nieodłączne.

³ Zgodnie z definicją zawartą w *Międzynarodowym kodeksie etyki zawodowych księgowych (w tym w Międzynarodowych standardach niezależności)* wydanym przez Radę Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych („Kodeks IESBA”)

Zlecenie badania po raz pierwszy – zlecenie, w którym albo:

- (a) sprawozdanie finansowe za poprzedni okres sprawozdawczy nie było badane; lub
- (b) sprawozdanie finansowe za poprzedni okres sprawozdawczy było badane przez poprzedniego biegłego rewidenta.

* **Zapytanie** – obejmuje poszukiwanie informacji zarówno finansowych, jak i niefinansowych u poinformowanych osób z lub spoza jednostki.

* **Inspekcja (jako procedura badania)** – badanie zapisów lub dokumentów, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, w formie papierowej, elektronicznej lub innej, lub fizyczny ogląd składnika aktywów.

Funkcja audytu wewnętrznego – funkcja jednostki, która przeprowadza czynności atestacyjne i doradcze zaprojektowane w celu oceny i poprawy skuteczności nadzoru nad jednostką, zarządzania ryzykiem oraz procesów kontroli wewnętrznej.

* **Kontrola wewnętrzna** – proces zaprojektowany, wdrożony i utrzymywany przez osoby sprawujące nadzór, kierownika jednostki i innych pracowników, mający dostarczyć racjonalnej pewności, że cele jednostki dotyczące wiarygodności sprawozdawczości finansowej, skuteczności i wydajności działalności oraz zgodności z mającymi zastosowanie przepisami prawa oraz regulacjami są osiągnięte. Termin „kontrola” dotyczy każdego aspektu jednego lub kilku elementów kontroli wewnętrznej.

System kontroli wewnętrznej – system zaprojektowany, wdrożony i utrzymywany przez osoby sprawujące nadzór, kierownika jednostki i innych pracowników, mający dostarczyć racjonalnej pewności, że cele jednostki dotyczące wiarygodności sprawozdawczości finansowej, skuteczności i wydajności działalności oraz zgodności z mającymi zastosowanie przepisami prawa oraz regulacjami są osiągnięte. Na potrzeby MSB dla MZJ system kontroli wewnętrznej składa się z pięciu elementów powiązanych ze sobą:

- (a) środowisko kontroli,
- (b) proces oszacowania ryzyka przez jednostkę,
- (c) proces monitorowania przez jednostkę systemu kontroli wewnętrznej,
- (d) system informacyjny i komunikacja oraz
- (e) czynności kontrolne.

* **Prowadzić dochodzenie** – badać sprawy wynikające z innych procedur w celu ich rozwiązania.

Środowisko IT – aplikacje IT i wspomagająca je infrastruktura IT, jak również procesy IT i zaangażowany w nie personel, wykorzystywane przez jednostkę w celu wspierania działalności i realizacji strategii gospodarczych. Na potrzeby MSB dla MZJ:

- (a) aplikacja IT jest programem lub zbiorem programów, wykorzystywanym do rozpoczęcia, przetwarzania, rejestracji i raportowania na temat transakcji lub informacji; aplikacje IT obejmują magazyny danych i generatory raportów,
- (b) infrastruktura IT obejmuje sieć, systemy operacyjne i bazy danych oraz związany z nimi sprzęt i oprogramowanie,
- (c) procesy IT to stosowane przez jednostkę procesy zarządzania dostępem do środowiska IT, zarządzania zmianami w programie lub zmianami w środowisku IT oraz zarządzania działaniami IT.

Jednostka notowana na giełdzie – jednostka, której akcje/udziały, papiery wartościowe lub instrumenty dłużne są notowane na giełdzie papierów wartościowych albo uznanej giełdzie lub wprowadzone do obrotu na uznanej giełdzie w oparciu o regulacje wydane przez nią lub podobny organ.

Kierownik jednostki – osoba(y) ponosząca(e) odpowiedzialność wykonawczą za prowadzenie działalności gospodarczej jednostki. Dla niektórych jednostek w niektórych systemach prawnych, termin kierownik jednostki obejmuje niektóre lub wszystkie osoby sprawujące nadzór, na przykład członków wykonawczych organu nadzorującego lub właściciela sprawującego funkcje kierownika.

Stronniczość kierownictwa – brak neutralności kierownictwa przy sporządzaniu informacji.

Ekspert kierownictwa – osoba lub organizacja posiadająca specjalistyczną wiedzę w dziedzinie innej niż rachunkowość lub rewizja finansowa, której praca w tej dziedzinie jest wykorzystywana przez jednostkę jako wsparcie przy sporządzaniu przez nią sprawozdania finansowego.

Szacunek punktowy kierownictwa – kwota wybrana przez kierownictwo do ujęcia lub ujawnienia w sprawozdaniu finansowym jako szacunek księgowy.

* **Zawłaszczenie aktywów** – polega na kradzieży aktywów należących do jednostki i jest często dokonywane przez pracowników, a dotyczy stosunkowo małych i nieznaczących kwot. Tym niemniej proceder taki może także dotyczyć kierownika jednostki, mającego zwykle więcej możliwości ukrycia lub zatajenia zawłaszczenia w trudny do wykrycia sposób.

Zniekształcenie – różnica pomiędzy raportowaną kwotą, klasyfikacją, prezentacją lub ujawnieniem pozycji wykazywanej w sprawozdaniu finansowym a kwotą, klasyfikacją, prezentacją lub ujawnieniem pozycji, które wymagają wykazania zgodnie z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej. Zniekształcenia mogą być spowodowane błędem lub oszustwem.

Jeżeli biegły rewident wyraża opinię o tym, czy sprawozdanie finansowe prezentuje rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach, lub przekazuje rzetelny i jasny obraz, zniekształcenia obejmują również te korekty kwot, klasyfikacji, prezentacji lub ujawnień, które według osądu biegłego rewidenta są niezbędne, aby sprawozdanie finansowe prezentowało rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach lub przekazywało rzetelny i jasny obraz.

W przypadku gdy informacje finansowe są sporządzane zgodnie z ramowymi założeniami rzetelnej prezentacji, zniekształcenia obejmują także te korekty kwot, klasyfikacji, prezentacji lub ujawnień informacji, które zgodnie z osądem biegłego rewidenta są niezbędne, aby informacje finansowe zostały przedstawione rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach, lub przedstawiały rzetelny i jasny obraz.

Zniekształcenie innych informacji – zniekształcenie innych informacji występuje, gdy inne informacje są nieprawidłowo określone lub w inny sposób wprowadzają w błąd (w tym poprzez pominięcie lub zaciemnienie treści informacji niezbędnych do właściwego zrozumienia sprawy ujawnionej w innych informacjach).

Opinia zmodyfikowana – opinia z zastrzeżeniem, opinia negatywna lub odmowa wyrażenia opinii na temat sprawozdania finansowego.

* **Monitorowanie kontroli (lub monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej)** – proces służący ocenie skuteczności działania kontroli wewnętrznej w określonym okresie. Obejmuje on ocenę modelu i działania kontroli w odpowiednim czasie oraz podejmowanie niezbędnych działań naprawczych, zmodyfikowanych w celu uwzględnienia zmieniających się warunków. Monitorowanie kontroli stanowi element kontroli wewnętrznej.

Sieć – większa struktura:

- (a) której celem jest współpraca oraz
- (b) której wyraźnym celem jest współuczestniczenie w zyskach lub kosztach, albo która posiada wspólnego właściciela, system kontroli lub kierownictwo, wspólną politykę lub procedury zarządzania jakością, wspólną strategię gospodarczą, korzysta ze wspólnego znaku firmowego lub znaczącej części zasobów zawodowych.

Firma należąca do sieci – firma lub jednostka należąca do sieci firmy.

Naruszenie (w odniesieniu do przepisów prawa i regulacji) – zaniechanie lub podjęcie przez jednostkę, w sposób zamierzony lub niezamierzony, działań, które są sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa lub regulacjami. Do działań tych należą transakcje zawierane przez jednostkę lub w jej imieniu lub z jej upoważnienia, przez osoby sprawujące nadzór, kierownictwo lub pracowników. Naruszenie nie obejmuje osobistych wykroczeń (niedotyczących działalności gospodarczej jednostki) osób sprawujących nadzór, kierownictwa lub pracowników jednostki.

Brak odpowiedzi – niezdolność strony potwierdzającej do udzielenia odpowiedzi lub pełnej odpowiedzi na prośbę o potwierdzenie lub zwrot nedoręczonej prośby o potwierdzenie.

* **Obserwacja** – polega na oglądzie procesu lub procedury wykonywanych przez inne osoby; na przykład obserwacja przez biegłego rewidenta spisu z natury zapasów przeprowadzanego przez pracowników jednostki lub wykonywania czynności kontrolnych.

Stany początkowe – te stany kont, które istnieją na początku okresu sprawozdawczego. Stany początkowe są oparte na stanach końcowych poprzedniego okresu sprawozdawczego i odzwierciedlają skutki transakcji i zdarzeń z poprzednich okresów sprawozdawczych oraz zasady (politykę) rachunkowości stosowane w poprzednim okresie sprawozdawczym. Stany początkowe obejmują również sprawy wymagające ujawnienia, które istniały na początku okresu sprawozdawczego, takie jak np. zobowiązania warunkowe i poręczenia.

Inne informacje – informacje finansowe lub niefinansowe (inne niż sprawozdanie finansowe i sprawozdanie biegłego rewidenta na jego temat) zawarte w raporcie rocznym jednostki.

Akapit zawierający inne sprawy – akapit zawarty w sprawozdaniu biegłego rewidenta, który odwołuje się do sprawy innej niż te zaprezentowane lub ujawnione w sprawozdaniu finansowym, która według osądu biegłego rewidenta ma znaczenie dla zrozumienia przez użytkowników badania, odpowiedzialności biegłego rewidenta lub sprawozdania biegłego rewidenta.

Wynik szacunku księgowego – rzeczywista kwota pieniężna powstała w wyniku wystąpienia transakcji, zdarzenia(eń) lub warunku(ów) będących przedmiotem szacunku księgowego.

Partner – każda osoba uprawniona do zaciągnięcia w imieniu firmy zobowiązania do wykonania zlecenia usług zawodowych.

Istotność wykonawcza – wyznaczona przez biegłego rewidenta kwota lub kwoty, niższe od istotności wyznaczonej dla sprawozdania finansowego jako całości, służące ograniczeniu do odpowiednio niskiego poziomu prawdopodobieństwa, stanu w którym łącznie nieskorygowane i niewykryte zniekształcenia przekroczą istotność wyznaczoną dla sprawozdania finansowego jako całości. Jeśli ma to zastosowanie, istotność wykonawcza dotyczy również kwoty lub kwot wyznaczonych przez biegłego rewidenta poniżej poziomu lub poziomów istotności określonych grup transakcji, sald kont lub ujawnień.

Personel – partnerzy i pracownicy firmy.

Rozległy – pojęcie używane w kontekście zniekształceń, w celu opisanego wpływu na sprawozdanie finansowe zniekształceń lub możliwego wpływu na sprawozdane finansowe ewentualnych zniekształceń, które nie zostały wykryte ze względu na brak możliwości uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania. Rozległy wpływ na sprawozdanie finansowe to taki, który według osądu biegłego rewidenta:

- (a) nie ograniczają się do określonych elementów, kont lub pozycji sprawozdania finansowego,
- (b) jeśli są tak ograniczone, to dotyczą lub mogłyby dotyczyć znaczącej części sprawozdania finansowego, lub
- (c) dotyczą ujawnień, które są kluczowe dla zrozumienia sprawozdania finansowego przez użytkowników.

Populacja – pełny zestaw danych, spośród których wybierana jest próbka i o której biegły rewident chce sformułować wniosek.

Prośba o potwierdzenie – prośba, aby strona potwierdzająca odpowiedziała bezpośrednio biegłemu rewidentowi, wskazując, czy strona potwierdzająca zgadza się, czy też nie zgadza się z informacjami zawartymi w prośbie lub aby dostarczyła informacje wskazane w prośbie.

* **Praktyk (ang. practitioner)** – zawodowy księgowy wykonujący wolny zawód.

Wstępne warunki badania – zastosowanie przez kierownika jednostki przy sporządzaniu sprawozdania finansowego możliwych do zaakceptowania ramowych założeń sprawozdawczości finansowej i zgoda kierownika jednostki oraz, tam gdzie to odpowiednie, osób sprawujących nadzór, na przyjęcie założenia, w oparciu o które przeprowadza się badanie.

Poprzedni biegły rewident – biegły rewident z innej firmy audytorskiej, który badał sprawozdanie finansowe jednostki za poprzedni okres sprawozdawczy i został zastąpiony przez obecnego biegłego rewidenta.

Założenie dotyczące odpowiedzialności kierownika jednostki oraz, tam gdzie to odpowiednie, osób sprawujących nadzór, w oparciu o którą przeprowadza się badanie – kierownik jednostki oraz, tam gdzie to odpowiednie, osoby sprawujące nadzór potwierdziły i zrozumiały, że spoczywa na nich poniższa odpowiedzialność, która jest kluczowa dla przeprowadzenia badania zgodnie z MSB. Jest to odpowiedzialność za:

- (a) sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej, obejmującymi, gdzie jest to odpowiednie, rzetelną prezentację,
- (b) taką kontrolę wewnętrzną, którą kierownik jednostki oraz, tam gdzie to odpowiednie, osoby sprawujące nadzór uznają za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia, spowodowanego oszustwem lub błędem oraz
- (c) zapewnienie biegłemu rewidentowi:
  - (i) dostępu do wszystkich informacji, takich jak zapisy, dokumentacja oraz inne sprawy, co do których kierownictwo oraz, tam gdzie jest to odpowiednie, osoby sprawujące nadzór są świadome, że są odpowiednie dla sporządzania sprawozdania finansowego,
  - (ii) dodatkowych informacji, o które biegły rewident może na potrzeby badania prosić kierownictwo oraz, tam gdzie to odpowiednie, osoby sprawujące nadzór oraz

- (iii) nieograniczonego kontaktu z osobami wewnątrz jednostki, od których uzyskanie dowodów badania jest, zdaniem biegłego rewidenta, konieczne.

W przypadku ramowych założeń rzetelnej prezentacji, punkt (a) powyżej można przeformułować na „za sporządzenie i *rzetelną* prezentację sprawozdania finansowego zgodnie z ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej” lub „za sporządzenie sprawozdania finansowego, *które przekazuje rzetelny i jasny obraz* zgodnie z ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej”.

„Przesłanka dotycząca odpowiedzialności kierownika jednostki oraz, tam gdzie to odpowiednie, osób sprawujących nadzór, w oparciu o którą przeprowadza się badanie” może być także określana jako „założenie”.

* **Zawodowy księgowy**⁴ – osoba będąca członkiem organizacji członkowskiej IFAC.

* **Zawodowy księgowy wykonujący wolny zawód**⁵ – zawodowy księgowy, niezależnie od klasyfikacji funkcjonalnej (np. badanie, podatki lub doradztwo), zatrudniony w firmie świadczącej usługi zawodowe. Termin ten odnosi się również do firmy założonej przez zawodowych księgowych wykonujących wolny zawód.

Zawodowy osąd – zastosowanie stosownego szkolenia, wiedzy i doświadczenia w kontekście określonym przez standardy badania, rachunkowości i etyczne, podczas podejmowania świadomych decyzji dotyczących trybów postępowania, które są właściwe w danych okolicznościach zlecenia badania.

Zawodowy sceptycyzm – postawa cechująca się dociekliwością, wyczuleniem na warunki mogące wskazywać na możliwe zniekształcenie spowodowane błędem lub oszustwem oraz krytycyzmem przy ocenie dowodów.

Zawodowe standardy – Międzynarodowe Standardy Badania (MSB) dotyczący badania sprawozdań finansowych mniej złożonych jednostek (MSB dla MZJ) i odpowiednie wymogi etyczne.

* **Sektor publiczny** – rządy krajowe, władze regionalne (np. stanowe, prowincji, terytorialne), władze lokalne (np. miejskie) oraz związane z nimi podmioty rządowe (np. agencje, rady, komisje i przedsiębiorstwa).

Racjonalna pewność (w odniesieniu do zleceń badania) – wysoki, lecz nie absolutny poziom pewności.

* **Ponowne obliczenie** – polega na sprawdzeniu matematycznej poprawności dokumentów lub zapisów.

Strona powiązana – strona, która jest albo:

- (a) stroną powiązaną w myśl definicji zawartej w mających zastosowanie ramowych założeniach sprawozdawczości finansowej, albo
- (b) tam, gdzie mające zastosowanie ramowe założenia sprawozdawczości finansowej ustanawiają minimalne lub nie ustanawiają żadnych wymogów dotyczących stron powiązanych:

⁴ Zgodnie z definicją zawartą w Kodeksie IESBA

⁵ Zgodnie z definicją zawartą w Kodeksie IESBA

- (i) osobą lub inną jednostką, która sprawuje kontrolę lub wywiera znaczący wpływ na jednostkę sprawozdawczą, bezpośrednio lub pośrednio przez jednego lub większą liczbę pośredników,
- (ii) inną jednostką, nad którą jednostka sprawozdawcza sprawuje kontrolę lub wywiera znaczący wpływ, bezpośrednio lub pośrednio przez jednego lub większą liczbę pośredników, lub
- (iii) inną jednostką, która znajduje się pod wspólną kontrolą wraz z jednostką sprawozdawczą przez posiadanie:
  - a. wspólnego właściciela sprawującego kontrolę,
  - b. właścicieli, którzy są bliskimi członkami rodziny, lub
  - c. wspólnego kluczowego kierownictwa.

Jednakże nie uznaje się za powiązane jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą państwa (tj. władz krajowych, regionalnych lub lokalnych), chyba, uczestniczą w znaczących transakcjach lub w znaczącym stopniu dzielą między sobą zasoby.

Stosowne stwierdzenia – stwierdzenie dotyczące grupy transakcji, salda konta lub ujawnienia jest stosowne gdy zawiera zidentyfikowane ryzyko istotnego zniekształcenia. Ustalenie, czy dane stwierdzenie jest stosownym stwierdzeniem, dokonywane jest przed uwzględnieniem jakichkolwiek powiązanych kontroli (tj. ryzyka nieodłącznego).

Odpowiednie wymogi etyczne – zasady etyki zawodowej i wymogi etyczne obowiązujące zawodowych księgowych realizujących zlecenie badania. Odpowiednie wymogi etyczne zazwyczaj obejmują postanowienia *Międzynarodowego kodeksu etyki zawodowych księgowych (w tym Międzynarodowych standardów niezależności)* wydanego przez Radę Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych (Kodeks IESBA) dotyczące badań sprawozdań finansowych oraz krajowe wymogi, jeżeli są bardziej restrykcyjne.

* **Ponowne przeprowadzenie procedur** – niezależne przeprowadzenie przez biegłego rewidenta procedur lub kontroli, które pierwotnie były wykonane jako część kontroli wewnętrznych jednostki.

Ryzyka wynikające z zastosowania IT – podatność kontroli przetwarzania informacji na nieskuteczność modelu lub działania lub na ryzyka naruszenia integralności informacji (tj. kompletności, dokładności i aktualności transakcji i innych informacji) w systemie informacyjnym jednostki wynikające z nieskutecznego modelu lub działania kontroli w procesach IT jednostki (zob. środowisko IT).

Ryzyko istotnego zniekształcenia – ryzyko, że sprawozdanie finansowe jest istotnie zniekształcone przed badaniem. Składa się ono z dwóch elementów opisanych w następujący sposób na poziomie stwierdzenia:

- (a) ryzyko nieodłączne – podatność danego stwierdzenia, dotyczącego grupy transakcji, salda konta lub ujawnienia, na zniekształcenie, które osobno lub w połączeniu z innymi zniekształceniami może być istotne, przed uwzględnieniem jakiegokolwiek kontroli,
- (b) ryzyko kontroli – ryzyko wynikające z niemożności zapobiegnięcia, bądź wykrycia i skorygowania w odpowiednim czasie przez kontrolę wewnętrzną jednostki zniekształcenia mogącego wystąpić w stwierdzeniu dotyczącym grupy transakcji, salda konta lub ujawnienia, które osobno lub w połączeniu z innymi zniekształceniami może być istotne.

Próbkowanie – (zob. *Badanie wyrywkowe*)

Ryzyko próbkowania – ryzyko, że wniosek biegłego rewidenta sformułowany w oparciu o próbkę może różnić się od wniosku, jaki sformułowałby, gdyby tej samej procedurze badania została poddana cała populacja. Ryzyko próbkowania może prowadzić do dwóch rodzajów błędnych wniosków:

- (a) w przypadku testów kontroli, że kontrole są bardziej skuteczne niż w rzeczywistości, lub jak w przypadku testów szczegółowych, że istotne zniekształcenie nie istnieje, podczas gdy w rzeczywistości istnieje. Biegły rewident jest przede wszystkim wyczulony na tego rodzaju błędny wniosek, ponieważ wpływa on na efektywność badania i z większym prawdopodobieństwem prowadzi do wyrażenia niewłaściwej opinii z badania,
- (b) w przypadku testów kontroli, że kontrole są mniej skuteczne niż w rzeczywistości, lub w przypadku testów szczegółowych, że istotne zniekształcenie istnieje, podczas gdy w rzeczywistości nie istnieje. Tego rodzaju błędny wniosek wpływa na efektywność badania, gdyż prowadzi zazwyczaj do wykonania dodatkowej pracy w celu ustalenia, czy pierwotne wnioski były nieprawidłowe.

Jednostka populacji – pojedyncze pozycje tworzące populację.

Organizacja usługowa – organizacja będąca stroną trzecią (lub segment organizacji będącej stroną trzecią), która świadczy usługi jednostkom korzystającym z organizacji usługowych stanowiących część ich systemów informacyjnych, mających znaczenie dla sprawozdawczości finansowej,

* **Znaczenie** – względna ważność sprawy w danym kontekście. Znaczenie sprawy jest oceniane przez biegłego rewidenta w kontekście, w którym jest rozważana. Może to obejmować np. racjonalne prawdopodobieństwo, że dana sprawa spowoduje zmianę decyzji lub wpłynie na decyzje zamierzonych użytkowników raportu biegłego rewidenta; kolejnym przykładem kontekstu jest osąd, czy o danej sprawie należy poinformować osoby sprawujące nadzór, tj. czy sprawa zostałaby uznana przez te osoby za ważną w odniesieniu do ich obowiązków. Znaczenie można rozważać w kontekście czynników ilościowych i jakościowych, takich jak względna skala, charakter i wpływ na zagadnienie będące przedmiotem zlecenia oraz wyrażone interesy zamierzonych użytkowników lub odbiorców.

Znacząca grupa transakcji, saldo konta lub ujawnienie – grupa transakcji, saldo konta lub ujawnienie, dla których istnieje jedno lub więcej stosownych stwierdzeń.

Znacząca słabość kontroli wewnętrznej – pojedyncza słabość lub połączenie słabości kontroli wewnętrznej, które zgodnie z zawodowym osądem biegłego rewidenta, mają na tyle duże znaczenie, że zasługują na uwagę osób sprawujących nadzór.

Znaczące ryzyko – zidentyfikowane ryzyko istotnego zniekształcenia:

- (a) w przypadku którego oszacowane ryzyko nieodłączne znajduje się blisko górnej granicy spektrum ryzyka nieodłącznego ze względu na stopień, w jakim czynniki ryzyka nieodłącznego wpływają na połączenie prawdopodobieństwa wystąpienia zniekształcenia i skali potencjalnego zniekształcenia w przypadku jego wystąpienia lub
- (b) które zgodnie z wymogami MSB dla MZJ należy traktować jako znaczące ryzyko.

Późniejsze zdarzenia – zdarzenia następujące pomiędzy datą sprawozdania finansowego a datą sprawozdania biegłego rewidenta oraz fakty, o których biegły rewident dowiaduje się po dacie sprawozdania biegłego rewidenta.

Procedura wiarygodności – procedura badania zaprojektowana dla wykrycia istotnych zniekształceń na poziomie stwierdzenia. Procedury wiarygodności obejmują:

- (a) testy szczegółowe (grup transakcji, sald kont i ujawnień), oraz
- (b) analityczne procedury wiarygodności.

Wystarczalność (dowodów badania) – miara liczby dowodów badania. Na liczbę potrzebnych dowodów badania wpływa dokonane przez biegłego rewidenta oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia, a także jakość dowodów badania.

* **Test** – zastosowanie procedur w odniesieniu do niektórych lub wszystkich pozycji w populacji.

Test kontroli – procedura badania zaprojektowana dla oceny skuteczności działania kontroli (wewnętrznych) służących zapobieganiu lub wykrywaniu i korygowaniu istotnych zniekształceń na poziomie stwierdzenia.

Osoby sprawujące nadzór – osoba(y) lub organ(y) (np. rada powiernicza) ponosząca(e) odpowiedzialność za nadzorowanie strategicznego kierunku jednostki oraz obowiązków związanych z rozliczaniem się jednostki. Obejmuje to nadzór nad procesem sprawozdawczości finansowej. Dla niektórych jednostek w niektórych systemach prawnych, osoby sprawujące nadzór mogą obejmować kadrę kierowniczą, na przykład członków wykonawczych organu nadzorującego jednostki sektora prywatnego lub publicznego lub właściciela sprawującego funkcje kierownika.

Nieskorygowane zniekształcenia – zniekształcenia, które biegły rewident zgromadził podczas badania i które nie zostały skorygowane.

Opinia niezmodyfikowana – opinia wyrażona przez biegłego rewidenta, gdy dochodzi on do wniosku, że sprawozdanie finansowe zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej.

Procedura walk-through – polega na śledzeniu kilku transakcji z wykorzystaniem systemu sprawozdawczości finansowej.

Pisemne oświadczenie – pisemne oświadczenie kierownictwa złożone biegłemu rewidentowi w celu potwierdzenia określonych spraw lub poparcia innych dowodów badania. Pisemne oświadczenia w tym kontekście nie obejmują sprawozdania finansowego, zawartych w nich stwierdzeń lub stanowiących jego podstawę ksiąg i zapisów.

Niniejsza publikacja została przetłumaczona z języka angielskiego na język polski przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (PIBR). Zatwierdzonym tekstem wszystkich publikacji IFAC jest tekst opublikowany przez IFAC w języku angielskim. IFAC nie ponosi odpowiedzialności za dokładność i kompletność tłumaczenia ani za działania, które mogą z tego wynikać.

W celu uzyskania zgody na powielanie, przechowywanie lub przekazywanie, lub na inne podobne zastosowanie niniejszego dokumentu prosimy o kontakt z Permissions@ifac.org.